

Asia C-721/21

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

26.11.2021

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

High Court (Irlanti)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

4.10.2021

Valittaja:

Eco Advocacy CLG

Vastapuoli:

An Bord Pleanála

Muu osapuoli:

Keegan Land Holdings

Amici curiae:

An Taisce – The National Trust for Ireland

ClientEarth AISBL

[– –]

[Kansallinen viitenumero]

[– –] [Puheenjohtajana toimivan tuomarin nimi]

[– –] [Asianosaisten nimet, sellaisina kuin ne on esitetty edellä, mukaan lukien viittaus kahden amicus curiae hyväksymisestä annettuun määräykseen]

[– –]

[– –] [Ennakkoratkaisupyynnön hyväksymiseen johtaneet menettelyvaiheet ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa]

[– –] [High Courtin kirjaajan henkilöllisyys]

[– –] [Luettelo todisteeksi toimitetuista valahtoisista todistajanlausunnoista]

[– –] [Asianosaisten edustajien nimet]

HIGH COURT

JUDICIAL REVIEW -MENETTELY

[– –] [Kansalliset viitenumerot]

ASIASSA, JOKA KOSKEE

VUONNA 2000 ANNETUN KAAVOITUS- JA MAANKÄYTTÖLAIN 50 §:ää, SELLAISENA KUIN SE ON MUUTETTUNA,

JA JOSSA ASIANOSAISINA OVAT

ECO ADVOCACY CLG

VALITTAJANA

JA

AN BORD PLEANÁLA

VASTAPUOLENA

JA

KEEGAN LAND HOLDINGS LIMITED:N

OSALLISTUESSA ASIAN KÄSITTELYYN

JA MÄÄRÄYKSELLÄ

AN TAISCE - THE NATIONAL TRUST FOR IRELAND

JA

CLIENTEARTH AISBL

AMICUS CURIAENA

(nro 2)

maanantaina 4.10.2021 annettu TUOMIO [- -] [puheenjohtajana toimiva tuomari]

Riidan kohde

- 1 Valituksella riitautetaan judicial review -menettelyssä sellaisen luvan pätevyys, jonka vastapuolena oleva An Bo[- -]rd Pleanála (kaavoitusasioiden valituslautakunta, jäljempänä valituslautakunta) on myöntänyt muuna osapuolena olevalle hankkeen toteuttajalle asuntorakentamiseen Meathin kreivikunnassa (Irlanti) sijaitsevassa Trimmissä. Ehdotus koskee 320 asunnon rakentamista Charterschool Land, Manorlandsiin erityisten suojelutoimien alueen ja erityisen suojelualan ”River Boyne and River Blackwater” läheisyyteen.

Tosiseikat

- 2 Kohteeseen rakentamiseen haettu lupa on evätty aiemmin useaan otteeseen. Vuonna 2008 lupa evättiin kestävän kuivatuksen järjestelmän (SUDS: Sustainable Drainage System) puuttumisen vuoksi.
- 3 Vuonna 2009 se evättiin heikkolaatuisen suunnittelun vuoksi, kun otetaan huomioon kohteen sijainti merkittävällä alueella [- -] Trimmissä, joka on nimetty erityiseksi kulttuuriperinnöltään arvokkaaksi kaupungiksi (heritage town), lähellä arkeologisesti mahdollisesti merkittävää aluetta ja arkkitehtonisesti suojeltua aluetta.
- 4 Uusi ehdotettu rakennushanke hylättiin vuonna 2011 suunnitteluun liittyvien ongelmien vuoksi ja sen päätelmän perusteella, että sen asuinrakentamisen taso olisi alhainen.
- 5 Kyseinen maa-alue oli alun perin osoitettu kaupalliseen tai teolliseen käyttöön [- -] mutta muutettu sittemmin asuinkäyttöön.
- 6 Muu osapuoli ja paikallisviranomaisena eli Meath County Council (Meathin kreivikunnan neuvosto (jäljempänä neuvosto)) tapasivat 3.9.2019 keskustellakseen suunnitellusta rakennushankkeesta.
- 7 Ensimmäinen asianmukaisen arvioinnin tarpeellisuutta koskeva selvitys laadittiin marraskuussa 2019.
- 8 Muu osapuoli haki 20.12.2019 ennakkolausuntoa siitä, merkittäisikö rakennushanke strategista asuntorakentamista.
- 9 Hankkeen toteuttaja ja valituslautakunta tapasivat 13.2.2020, ja valituslautakunta päätti 2.3.2020, että hakemusta oli tarkistettava tai muutettava.
- 10 National Parks and Wildlife Service (kansallispuistoista ja luonnonvaraisesta eläimistöstä ja kasvistosta vastaava yksikkö) vahvisti 7.4.2020 suojelutavoitteet erityisten suojelutoimien alueelle ”River Boyne and River Blackwater”.

- 11 Toinen asianmukaisen arvioinnin tarpeellisuutta koskeva selvitys laadittiin kesäkuussa 2020.
- 12 Virallinen kaavoitushakemus jätettiin käsiteltävässä asiassa 8.7.2020.
- 13 Suunnitelmasta selviää, että kohteen operatiivisessa vaiheessa pintavaluntavesi kerätään maanalaisiin laimennussäiliöihin. Ne toimivat yhdessä soveltuvien virtauksensäätölaitteiden kanssa, jotka asennetaan kunkin laimennussäiliön poistoputkeen. Kaikkien säiliöiden tuloputkeen asennetaan luokan 1 erotin pintavaluntaveden käsittelemiseksi ja mahdollisten epäpuhtauksien poistamiseksi ennen veden päätymistä säiliöön ja sieltä maaperään. Vedet johdetaan noin 100 metrin päässä kohteesta etelään sijaitsevaan puroon, joka on Boyne-joen sivujoki.
- 14 Itse Boyne-joki sijaitsee noin 640 metrin päässä rakennuskohteesta pohjoiseen. Se on osa erityistä suojelualuetta ”River Boyne and River Blackwater” (viitenumero 004232), jonka osalta luokittelua koskeva intressi on kuningaskalastaja (Alcedo atthis) [A229].
- 15 Erityisten suojelutoimien alue ”River Boyne and River Blackwater” (viitenumero 002299) sijaitsee noin 700 metriä kohteesta pohjoiseen. Luokittelua koskevia intressejä ovat letto [7230], *Alnus glutinosa*- ja *Fraxinus excelsior* - tulvametsät (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) [91E0], nahkiainen (*Lampetra fluviatilis*) [1099], lohi (*Salmo salar*) [1106] ja saukko (*Lutra lutra*) [1355].
- 16 Ympäristövaikutusten arvioinnin (jäljempänä YVA) tarpeellisuutta koskeva selvitys laadittiin heinäkuussa 2020, samoin kuin ekologisten vaikutusten arviointi, johon sisältyi useita ehdotettuja lieventämistoimenpiteitä. Hankkeesta toimitettiin myös luontodirektiivin mukainen selvitys, jonka mukaan hankkeella ei ole vaikutusta Natura 2000 -alueisiin.
- 17 Valittaja ja muut elimet esittivät huomautuksia hakemuksesta.
- 18 An Taiscen (National Trust for Ireland, jota on lainsäädännön nojalla kuultava kaavoituksessa ja joka toimii käsiteltävässä asiassa tuomioistuimen määräyksellä lisättynä ensimmäisenä amicus curiaena) puolesta 11.8.2020 esitetyissä huomautuksissa kiinnitettiin huomiota hankkeen mahdollisiin vaikutuksiin eurooppalaisiin alueisiin.
- 19 Neuvoston puheenjohtaja antoi 31.8.2020 selvityksen hakemuksesta.
- 20 [– –] Kulttuuriperinnöstä vastaava neuvoston virkamies laati 30.8.2020 päivätyn muistion ”Comments Screening Statement for Appropriate Assessment and EcIA for residential development Charterschool Land, Manorlands, Trim, Co. Meath”.
- 21 [– –] Muistion keskeisiin kohtiin kuuluivat seuraavat [– –]:
 - a). kohteessa esiintyvillä luontotyypeillä ei ole siihen liittyvän eurooppalaisen alueen merkittäviä lajeja;

- b). pensaikon poiston laajuutta ja kumulatiivista vaikutusta ei arvioitu;
 - c). lepakoita koskeva tarkastelujakso sijoittui lepakoiden aktiivisen kauden loppupuolelle eikä anna tietoa siitä, käyttävätkö lepakot niitä keväällä, kun odottavat lepakkonaaraat kerääntyvät tiettyihin paikkoihin synnyttämään;
 - d). lepakoista kohteessa esiintyi eniten vaivaislepakkoja ja toiseksi eniten kääpiölepakoita, kun taas muita lajeja, kuten metsälepakkoja ja siippoja, esiintyi vain vähän;
 - e). lepakkojen esiintyminen oli alueellisesti tärkeä ominaispiirre;
 - f). ekologisten vaikutusten arvioinnin 6.1 kohdassa esitettiin useita lieventämistoimenpiteitä;
 - g). nämä lieventämistoimenpiteet olisi toteutettava pätevän ekologin ja lepakkoasiantuntijan valvonnassa;
 - h). pensaita ja puita ei pitäisi poistaa pesimäkauden aikana; ja
 - i). rakennusympäristön hoitosuunnitelmassa olisi esitettävä yksityiskohtaisesti ennalta ehkäisevät toimenpiteet, joilla varmistetaan, ettei kohteeseen tule haitallisia vieraslajeja. Näissä toimenpiteissä olisi noudatettava kansallisen tieasioista vastaavan viranomaisen asiakirjaa (The Management of Noxious Weeds and Non-Native Invasive Plant Species on National Roads, 2010) ja otettava huomioon Invasive Species Irelandin laatimat parhaita hoitokäytäntöjä koskevat suuntaviivat (Best Practice Management Guidelines) [– –].
- 22 Vesien käsittelystä [kulttuuriperinnöstä vastaava neuvoston virkamies, joka oli raportin laatija totesi, että vesi johdetaan kohteessa sijaitsevasta laimennussäiliöstä 100 metriä etelään sijaitsevaan [puroon], joka on Boyne-joen sivujoki. Hän totesi lisäksi seuraavaa: ”asianmukaisen arvioinnin osalta valituslautakunnan olisi varmistuttava kohteen SUDS-strategian ja pintavalunnan hallinnan tehokkuudesta sen varmistamiseksi, ettei hankkeella ole merkittäviä (suoria tai välillisiä) vaikutuksia minkään Natura 2000 -alueen (eurooppalaiset alueet) luokittelua koskevaan intressiin joko yksin tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa”.
- 23 [Neuvoston] puheenjohtajan 31.8.3020 päivätty raportti [– –] annettiin kaavoituksesta ja maankäytöstä (asunnot) ja huoneenvuokrauksesta annetun vuoden 2016 lain (Planning and Development (Housing) and Residential Tenancies Act 2016) 8 §:n 5 momentin a kohdan nojalla. Raportin 7.13 kohdassa [– –] toistetaan sanatarkasti kulttuuriperinnöstä vastaavan virkamiehen esittämät huolenaiheet.

- 24 An Taiscen esittämistä huomautuksista [– –], jotka oli päivätty 11.8.2020 [ja] jotka oli laatinut [– –]D[– –], kaavoitus- ja ympäristöpolitiikasta vastaava virkamies, raportissa todettiin [– –]
- 25 [– –] seuraavaa: ”Puro virtaa noin 100 [metrin] päässä kohteen rajasta ja laskee Boyne-jokeen. Boyne-joki on erityisten suojelutoimien alueeksi ja erityiseksi suojelualueeksi osoitettu alue [– –], minkä lisäksi se vastaa Trimmin kaupungin juomavesihuollosta. An Taisce on ilmaissut huolensa siitä, että vedenlaatu kyseisessä purossa voisi heikentyä ehdotettujen rakennustöiden seurauksena – suunnitelmassa on tarkoitus käyttää hulevesiviemäreitä, joiden kautta laimennussäiliöissä osittain suodatetut pintavaluntavedet valuvat puroon. Toteamme, että kyseinen puro on todennäköisesti taimenen kutualue, ja katsomme, ettei puron mahdollista ekologisen tilan heikentymistä tarkasteltu riittävästi ekologisten vaikutusten arvioinnissa.” On myös syytä erityisesti huomata, että An Taiscen huomautusta, jonka mukaan suodatus oli ainoastaan ”osittaista”, ei ilmeisestikään ole käsitelty erityisesti myöhemmin.
- 26 Valituslautakunnan tarkastaja suositti 6.10.2020 laatimassaan raportissa luvan myöntämistä ja katsoi YVA:n ja asianmukaisen arvioinnin tarpeellisuutta koskevan selvityksen perusteella, ettei täysimääräistä arviointia tarvita.
- 27 Tarkastajan raporttinsa liitteessä A käyttämässä mallissa käytetään sellaista YVA:n muotoa, joka poikkeaa olennaisin osin YVA-direktiivin liitteestä III. Valituslautakunta esitti (jokseenkin viime hetkellä [– –]), että liitteessä III mainitut kohdat löytyvät, jos tarkastajan raporttia tarkastellaan huolellisesti, mutta en hyväksy tätä väitettä. Liitteen III ja tarkastajan raportin vastaavuus vaikuttaa aivan liian epäselvältä.
- 28 Kun tarkastellaan seuraavaksi sitä, miten tarkastaja käsitteli An Taiscen ja neuvoston esittämiä huomautuksia, hänen raporttinsa 12 kohta koskee asianmukaista arviointia. Raportin 12.1 kohdassa mainitaan YVA:n tarpeellisuudesta esitetyt huomautukset. Sen 12.2 kohdassa kuvataan rakennushanketta ja 12.3 kohdassa viitataan eurooppalaisten alueiden läheisyyteen ja erityisiin intresseihin. Raportin 12.4 ja 12.5 kohdassa kuvataan eurooppalaisten alueiden suojelutavoitteet. Sen 12.6 kohdassa todetaan kuningaskalastajan esiintyminen Boyne- ja Blackwater-jokien muodostamassa järjestelmässä ja mainitaan, ettei kohteessa ole havaittu tähän lajiin liittyviä luontotyyppejä. Raportissa todetaan, että pintavaluntavesien käsittelyä koskevassa suunnitelmassa otetaan huomioon ehdotetun rakennushankkeen laajuus ja luonne ja että tie on rakennettava [ja sitä on] käytettävä ”asuinrakentamiseen liittyvien tavanomaisten ympäristöominaisuuksien mukaisesti”. Raportin mukaan hankkeella ei ole potentiaalia vaikuttaa merkittävästi vedenlaatuun eikä siten erityisten suojelutoimien alueen ja erityisen suojelualueen erityisiin intresseihin.
- 29 Raportissa viitataan An Taiscen esittämiin huomautuksiin, minkä jälkeen tarkastaja toteaa seuraavaa: ”taimenta ei ole mainittu erityisten suojelutoimien alueen ’River Boyne and River Blackwater’ erityisenä intressinä. Ehdotetulla

hankkeella ei mielestäni ole potentiaalia vaikuttaa millään tavalla Boyne-jokeen pinta-, pohja- ja jätevesireittien muodostamien hydrologisten yhteyksien kautta eikä siten potentiaalia vaikuttaa merkittävästi haitallisesti erityisten suojelutoimien alueen 'River Boyne and River Blackwater' luokittelua koskeviin kriteereihin.”

- 30 Päätelmä, jonka mukaan hankkeella ei ole tällaisia vaikutuksia, toistetaan raportin 12.7 kohdassa kummankin eurooppalaisen alueen osalta, ja sen 12.8 kohdassa katsotaan, ettei asianmukainen arviointi ole tarpeen selvityksen perusteella.
- 31 [Tarkastajan] raportissa ehdotetaan useita erilaisia ehtoja, esimerkiksi [– –] ehtoa 14, jossa edellytetään, että SUDS-järjestelmästä sovitaan neuvoston kanssa; joidenkin ehtojen ja joidenkin esille tuotujen näkökohtien välillä on ehkä nähtävissä jonkinlainen yhteys, mutta valituslautakunta tai sen tarkastaja ei käsittele näitä näkökohtia nimenomaisesti ja yksityiskohtaisesti perusteluissaan. Myöskään edellytys, jonka mukaan SUDS-järjestelmästä on sovittava neuvoston kanssa, ei nimenomaisesti vastaa neuvoston esille tuomaan näkökohtaan, jonka mukaan valituslautakunnan (toisin sanoen rakennusluvan myöntävän toimivaltaisen viranomaisen) olisi varmistuttava järjestelmän riittävydestä.
- 32 Huomautuksia ei siten käsitelty erikseen, mistä herää kysymys, onko toimivaltaisen viranomaisen esitettävä nimenomaiset ja yksityiskohtaiset perustelut, joilla voidaan hälventää kaikki perustellut tieteelliset epäilyt, jotka koskevat suunniteltujen töiden vaikutuksia kyseiseen eurooppalaiseen alueeseen, ja joilla nimenomaisesti ja tapauskohtaisesti poistetaan kaikki tältä osin yleisön osallistumismenettelyssä esille tuodut epäilyt.
- 33 Valituslautakunta antoi 22.10.2020 määräyksen myöntää lupa yleisesti tarkastajan suosituksen mukaisesti, ja 27.10.2020 lupa myönnettiin virallisesti valituslautakunnan päätöksellä strategista asuntorakentamista koskevassa menettelyssä.
- 34 Valituslautakunta ei maininnut päätöksessään, mihin asiakirjoihin YVA:ssa ja asianmukaisessa arvioinnissa tarkoitetut perustelut tarkasti ottaen [sisältyivät]. Tarkoituksena vaikuttaa olleen, että perustelut sisältyvät tarkastajan raporttiin, joka sisältyy päätöksen liitteeseen A, ja hankkeen toteuttajan toimittamiin selvityksiin, joihin tarkastaja viittasi; tämä aineisto oli oletettavasti tarkoitus hyväksyä raportissa.
- 35 [– –] Käsiteltävässä asiassa päävaatimus [koskee] 27.10.2020 tehtyyn päätökseen kohdistuvaa certiorari-määräystä.
- 36 [– –] [Menettely ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa]
- 37 [– –] Asian käsittelyä päätettiin lykätä, ja ratkaisussa Eco Advocacy CLG v. An Bord Pleanala (nro 1) [2021] IEHC 265 (ei julkaistu, High Court, 27.5.2021) hylättiin tietyt oikeudenkäyntiväitteet ja sen jälkeen valitus siltä osin kuin se perustui kansalliseen oikeuteen [– –] [ja] tiettyihin unionin oikeuden näkökohtiin.

[– –] Muut unionin oikeutta koskevat kysymykset päätettiin esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle SEUT 267 artiklan nojalla.

- 38 [– –] An Taise ja ClientEarth [– –] [hyväksyttiin] 27.7.2021 esiintymään amicus curiaena. [– –] [Tuomarin huomioita esitetyistä väitteistä]

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 39 Luettelo asiaa koskevista unionin, kansainvälisistä ja kansallisista oikeussäännöistä esitetään tuomion liitteessä internetlinkkeineen.

Asian kannalta merkitykselliset valitusperusteet

- 40 [– –] jäljelle jäävät valitusperusteet [– –] voidaan tiivistää seuraavasti:
- a). valituslautakunta ja tarkastaja eivät ottaneet riittävästi huomioon seikkoja, joita on tarkasteltava YVA-direktiivin nojalla;
 - b). päätöksessä ei [– –] todeta nimenomaisesti, missä asiakirjoissa toimivaltaisen viranomaisen perustelut tarkasti ottaen esitetään;
 - c). valituslautakunta ei käsitellyt nimenomaisesti kaikkia YVA-direktiivin liitteessä III olevia kohtia ja alakohtia;
 - d). valituslautakunta otti lieventämistoimenpiteet epäasianmukaisesti huomioon selvitysvaiheessa luontodirektiivin vastaisesti; ja
 - e). valituslautakunta ei onnistunut hälventämään kaikkia tieteellisiä epäilyjä hankkeen vaikutuksesta eurooppalaisten alueiden koskemattomuuteen, kun se ei käsitellyt An Taiscen ja neuvoston huomautuksia ja niissä esille tuotuja näkökohtia.

Esille tulevat unionin oikeutta koskevat kysymykset

- 41 [– –] Vaikuttaa siltä, että edellä yksilöityjen aineellisten perusteiden perusteella esille tulee kuusi kysymystä [– –], jotka liittyvät unionin oikeuden tulkintaan ja jotka ovat tarpeen asian ratkaisemiseksi, joten asiassa on tarkoituksenmukaista [– –] esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö SEUT 267 artiklan nojalla.
- 42 Muu osapuoli ja valtio eivät esittäneet erityisiä huomautuksia ehdotetuista kysymyksistä, joten tarkastelen jäljempänä ainoastaan muiden osapuolten näkemyksiä.

Ensimmäinen kysymys

- 43 Ensimmäinen kysymys kuuluu seuraavasti:

Seuraako unionin oikeuden ensisijaisuuden ja/tai vilpittömän yhteistyön yleisestä periaatteesta joko yleisesti tai erityisesti ympäristölainsäädännön yhteydessä, että jos osapuoli riitauttaa hallintotoimen pätevyyden viittaamalla nimenomaisesti tai implisiittisesti unionin oikeuden tiettyyn välineeseen muttei täsmennä, mitä kyseisen välineen säännöksiä on rikottu tai mihin tulkintaan täsmälleen viitataan, kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä, on tutkittava valitus tai se voi tutkia valituksen huolimatta siitä, että kansallisissa menettelysäännöissä edellytetään kyseisten nimenomaisten rikkomisten esittämistä osapuolen kirjallisissa huomautuksissa?

- 44 Valittajan mukaan tähän kysymykseen on yksinkertaisesti vastattava myöntävästi. Käsiteltävässä asiassa valittaja arvosteli YVA- ja luontodirektiivien nojalla tehtyjä arviointeja. Valittaja arvosteli etenkin sitä, ettei näitä arviointeja asetettu saataville. Valittaja arvosteli erityisesti sitä, ettei perusteluja ja näkökohtia sekä tarkasteltuja seikkoja esitetty selvitetäessä ympäristövaikutusten arvioinnin tarpeellisuutta. [– –] Asiassa väitetään, ettei valittajalta voida evätä hänen YVA-direktiivin 11 artiklan mukaisia oikeuksiaan siten, että vain jätetään mainitsematta YVA-direktiivin 4 artikla tai luontodirektiivin 6 artikla. Nämä velvoitteet syntyvät ainoastaan kyseisten säännösten nojalla.
- 45 Valituslautakunnan näkemyksen mukaan kansalliset tuomioistuimet ovat unionin oikeuden nojalla *oikeutettuja* ottamaan omasta aloitteestaan tai ex officio esille unionin oikeuteen liittyviä kysymyksiä tietyissä tilanteissa, mutta ne eivät ole *velvollisia* tekemään niin. Päättyessään, käyttäkö se harkintavaltaansa ottaa tällainen näkökohta esille ex officio, kansallinen tuomioistuin voi pätevästi ottaa huomioon kansallisen prosessioikeuden säännökset, joissa edellytetään kyseisten rikkomisten esittämistä osapuolen kirjallisissa huomautuksissa, ja se voi kieltäytyä käsittelemästä kyseistä näkökohtaa tämän perusteella.
- 46 Amicus curiaena esiintyvät katsovat, että kansalliset tuomioistuimet ovat *oikeutettuja* ottamaan esille unionin oikeuteen liittyviä näkökohtia omasta aloitteestaan tai ex officio tietyissä tilanteissa ja että ne ovat *velvollisia* tekemään näin, jos sen tekemättä jättäminen voisi johtaa siihen, ettei unionin oikeuden rikkomista korjata. Päättyessään, ottaako se tällaisen näkökohdan esille ex officio, kansallisen tuomioistuimen on otettava huomioon kaikki osapuolten vaihtamat kirjelmät. Kansallisen tuomioistuimen tehtävä on myös suojella osapuolten oikeuksia käyttämällä kansallisia menettelysääntöjä esimerkiksi sen varmistamiseen, että osapuolilla on mahdollisuus tulla kuulluksi viran puolesta esille otetuista näkökohdista. Jos kansallinen tuomioistuin on kansallisen prosessioikeuden nojalla velvollinen ottamaan ex officio esille kansalliseen oikeuteen liittyvän näkökohdan, sen on tehtävä näin myös unionin oikeuteen liittyvien kysymysten tapauksessa.
- 47 Ehdotan, että tähän kysymykseen vastataan myöntävästi[:] Unionin oikeudessa velvoitetaan yleisesti kansallinen tuomioistuin soveltamaan unionin oikeutta, johon osapuoli on vedonnut, vaikka se ei olisikaan viitannut nimenomaisesti

tietyyn säännökseen tai tulkintaan. Unionin oikeuden tehokas täytäntöönpano edellyttää, että kansallinen tuomioistuin omaksuu laajentavan ja teleologisen lähestymistavan unionin oikeudessa säädettyihin oikeussuojakeinoihin. Jos tehokasta oikeussuojaa vaaditaan unionin oikeuden väitetyn rikkomisen vuoksi ja jos valittaja viittaa, nimenomaisesti tai implisiittisesti, asianomaiseen unionin lainsäädäntöön, kansallisen tuomioistuimen olisi käsiteltävä valitus, vaikka kirjelmiä koskevissa kansallisissa vaatimuksissa edellytettäisiin, että on mainittava ne erityiset oikeussäännöt tai se erityinen tulkinta, johon vedotaan. Se, että kansalliset tuomioistuimet omaksuvat tällaisen lähestymistavan, parantaisi merkittävästi unionin oikeuden saatavuutta ja siinä säädettyjen oikeussuojakeinojen tehokkuutta, poistaisi unionin oikeussuojakeinojen saatavuuden tekniset esteet, joita kansallisista menettelysäännöistä voi seurata, ja varmistaisi, etteivät unionin oikeuden rikkomiset jää korjaamatta tällaisissa tilanteissa. Myöntävä vastaus tähän kysymykseen parantaisi merkittävästi sitä, missä määrin unionin oikeus on käytännössä sisällytetty jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksiin.

- 48 Syynä tämän ennakkoratkaisukysymyksen esittämiseen on se, että jos vastaus siihen on ”kyllä”, valittaja voi vedota useampiin perusteisiin riidanalaisen luvan riitauttamiseksi.

Toinen kysymys

- 49 Toinen kysymys kuuluu seuraavasti:

Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan ”kyllä”, seuraako YVA-direktiivin (direktiivin 2011/92) 4 artiklan 2, 3, 4 ja/tai 5 kohdasta ja/tai liitteestä III ja/tai kyseisestä direktiivistä luettuna oikeusvarmuuden periaatteen ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklan mukaisen hyvän hallinnon periaatteen valossa, että jos toimivaltainen viranomainen päättää, ettei rakennuslupahakemus kuulu ympäristövaikutusten arviointimenettelyn piiriin, päätökseen olisi sisällyttävä nimenomainen, erillinen ja/tai täsmällinen toteamus siitä, missä asiakirjoissa toimivaltaisen viranomaisen perustelut tarkasti ottaen esitetään?

- 50 Valittajan mukaan tähän kysymykseen on vastattava myöntävästi. Toissijaisesti perustelut ja näkökohdat sekä tarkastellut seikat on saatettava selkeästi ja nimenomaisesti yleisön saataville. Ellei näin tehdä, tästä aiheutuu epävarmuutta ja sekaannusta.
- 51 Valituslautakunnan kanta on, ettei kansallisessa eikä unionin oikeudessa edellytetä sen nimenomaista toteamista, missä asiakirjoissa toimivaltaisen viranomaisen perustelut tarkasti ottaen esitetään, edellyttäen että perustelut voidaan helposti varmistaa koko asiakirja-aineistosta. Valituslautakunta vetoaa muun muassa yhteisöjen tuomioistuimen tuomioon Mellor (C-75/08).
- 52 Amicus curiaena esiintyvät katsovat yhteisesti, että jos toimivaltainen viranomainen päättää olla vaatimatta ympäristövaikutusten arviointia, YVA-

direktiivin 4 artiklan 5 kohdan b alakohdan mukaan päätöksessä on ilmoitettava erikseen ja nimenomaisesti pääasialliset syyt, miksi tällaista arviointia ei vaadita. Jos nimenomaisessa toteamuksessa viitataan muiden asiakirjojen kohtiin, näiden viittausten olisi oltava täsmällisiä, edellyttäen aina, että menettelyyn osallistuva keskivertoyleisö, jolla ei ole erityisasiantuntemusta oikeuden tai ympäristövaikutusten arvioinnin alalla, voi selkeästi tunnistaa perustelut ja viittaukset muiden asiakirjojen kohtiin, joissa perustelut esitetään. Perustelujen on oltava riittävät, jotta yleisön ja kansallisen tuomioistuimen on mahdollista valvoa päätöksen laillisuutta ilman toimivaltaisen viranomaisen lisäselvityksiä.

- 53 Ehdotan, että tähän kysymykseen vastataan myöntävästi: selvitystä koskevaan päätökseen olisi liitettävä nimenomaiset, erilliset ja täsmälliset perustelut. Vaikka kansallisessa aineellisessa oikeudessa voidaan antaa päätöksentekijöille täysin jäsenvaltion sisäisissä tilanteissa huomattavasti liikkumavaraa päätöksen muodon suhteen, avoimuuden puute perusteluissa silloin, kun kyse on unionia koskevasta asiayhteydestä, heikentää merkittävästi yleisön osallistumista ja hyvää hallintoa koskevia tavoitteita, joita sovelletaan asiaa koskevaan unionin lainsäädäntöön. Avoimuuden varmistamiseksi edellytettävä vähimmäisisältö koostuu siitä, että toimivaltaisen viranomaisen perustelut esitetään nimenomaisesti, täsmällisesti ja erikseen viittaamalla yksilöityihin asiakirjoihin, joissa tällaiset perustelut esitetään. Menettely, jossa voidaan päätelemällä olettaa – ilman, että sitä todetaan nimenomaisesti –, että toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt hankkeen toteuttajan laatiman asiakirjan tai toisen virkamiehen laatiman asiakirjan tai molemmat, jossa tai joissa näin ollen esitetään implisiittisesti viralliset perustelut (olettaen, että ne voidaan edes selkeästi yksilöidä), mahdollistaa tulkinnalliset erimielisyydet ja aiheuttaa epävarmuutta, eikä tällainen menettely ole riittävän avoin eikä anna riittäviä menettelyllisiä takeita. Tämä vaikeuttaa unionin oikeuden tehokasta täytäntöönpanoa erityisesti sellaisessa asiayhteydessä, jossa valittaja saattaa turvautua oikeussuojakeinoihin toimivaltaisen viranomaisen päätöstä vastaan. Velvollisuus esittää tällaiset perustelut ei ole millään tavoin työläs toimivaltaiselle viranomaiselle.
- 54 Syynä tämän kysymyksen esittämiseen on se, että nyt kyseessä olevassa päätöksessä ei nimenomaisesti todettu, missä asiakirjoissa esitetään ympäristövaikutusten arviointia koskevat toimivaltaisen viranomaisen perustelut. Jos unionin oikeuteen sisältyy implisiittinen velvollisuus tehdä näin, valittajan kyseinen valitusperuste olisi hyväksyttävä.

Kolmas kysymys

- 55 Kolmas kysymys kuuluu seuraavasti:

Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan ”kyllä”, seuraako YVA-direktiivin (direktiivin 2011/92) 4 artiklan 2, 3, 4 ja/tai 5 kohdasta ja/tai liitteestä III ja/tai kyseisestä direktiivistä luettuna oikeusvarmuuden periaatteen ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklan mukaisen hyvän hallinnon periaatteen valossa, että jos toimivaltainen viranomainen päättää, ettei

rakennuslupahakemus kuulu ympäristövaikutusten arviointimenettelyn piiriin, toimivaltainen viranomainen on velvollinen esittämään nimenomaisesti YVA-direktiivin liitteessä III olevien kaikkien kohtien ja alakohtien tarkastelun siltä osin kuin nämä kohdat ja alakohtat ovat mahdollisesti merkityksellisiä hankkeen kannalta?

- 56 Valittajan mukaan tähänkin kysymykseen on vastattava myöntävästi. YVA-direktiivin 4 artiklan 5 kohdan b alakohdan sanamuoto on täsmällinen. Siinä säädetään seuraavaa: ”niissä tapauksissa, joissa päätetään olla vaatimatta ympäristövaikutusten arviointia, ilmoitettava pääasialliset syyt, miksi tällaista arviointia ei vaadita, ja viitattava asiaa koskeviin liitteessä III lueteltuihin arviointiperusteisiin, sekä hankkeen toteuttajan ehdotuksesta ilmoitettava hankkeen mahdollisista ominaisuuksista ja/tai toimenpiteistä, joilla pyritään välttämään tai ehkäisemään jotakin sellaista, joka olisi muutoin voinut olla merkittävä haitallinen ympäristövaikutus”. Tämä velvollisuus on selkeä ja yksiselitteinen, eikä sitä ole noudatettu [käsiteltävässä asiassa].
- 57 Valituslautakunnan mukaan YVA-direktiivin 4 artiklan 3 kohdassa säädetään, että tutkittaessa hankkeita tapauskohtaisesti tai vahvistettaessa raja-arvoja tai valintaperusteita on *otettava huomioon* liitteessä III vahvistetut asiaa koskevat olennaiset arviointiperusteet. Tämä ei välttämättä edellytä, että kaikki liitteessä III olevat arviointiperusteet yksilöidään tai luetellaan nimenomaisesti hallintopäätöksessä. Siinä pikemminkin edellytetään, että toimivaltainen viranomainen ottaa huomioon asiaa koskevat arviointiperusteet, joiden määrittämistä on arvioitava tapauskohtaisesti kyseessä olevan ehdotetun hankkeen mukaan. Jos näin on tapahtunut, tietyn muodon käyttämisestä tai liitteessä III olevien yksittäisten arviointiperusteiden kaavamaista tai mekaanista luettelemista ei edellytetä.
- 58 Amicus curiaena esiintyvät esittävät yhteisesti samansuuntaisen näkemyksen. YVA-direktiivin 4 artiklan 3 kohdassa säädetään, että tutkittaessa hankkeita tapauskohtaisesti tai vahvistettaessa raja-arvoja tai valintaperusteita on otettava huomioon liitteessä III vahvistetut asiaa koskevat olennaiset arviointiperusteet. Tämä edellyttää, että ilmoitettaessa 4 artiklan 5 kohdan b alakohdan mukaisesti pääasialliset syyt on yksilöitävä kaikki asiaa koskevat liitteessä III luetellut arviointiperusteet ja todettava, miten ne on otettu huomioon. Jos yleisön huomautuksissa on yksilöity valintaperusteita, joita toimivaltainen viranomainen ei pidä merkityksellisinä, toimivaltaisen viranomaisen on esitettävä perustelut sille, miksi se ei pidä kyseisiä valintaperusteita merkityksellisinä, ja tällaisten perustelujen [on oltava] riittävät, jotta yleisön jäsenet ja kansallinen tuomioistuin voivat valvoa ympäristövaikutusten arvioinnin tarpeellisuuden selvittämisen laillisuutta ilman toimivaltaisen viranomaisen lisäselvityksiä.
- 59 Ehdotan, että tähän kysymykseen vastataan myöntävästi. Avoimuus, yleisön tehokas osallistuminen ja hyvän hallinnon periaatteet edellyttävät, että kaikkia ympäristövaikutusten arviointiin liittyviä asiaa koskevia kohtia on käsiteltävä nimenomaisesti. Jos toimivaltainen viranomainen katsoo, ettei jokin kohta ole

merkityksellinen, mutta yleisön osallistumismenettelyyn osallistuva on väittänyt toisin, toimivaltaisen viranomaisen olisi selitettävä nimenomaisesti syyt siihen, miksi kohta ei ole merkityksellinen. Päätös, jossa ei nimenomaisesti tarkastella liitteessä III olevia kohtia tällä tavalla, ei ole hyvän hallinnon periaatteiden mukainen, ja se muodostaa esteen merkitykselliselle ja esteettömälle yleisön osallistumiselle sekä heikentää unionin oikeudelta edellytettävää avoimuutta. Vaatimus käsitellä jokaista liitteessä olevaa, asiaa koskevaa kohtaa ja esittää perustelut sille, miksi kohta, jonka on väitetty olevan merkityksellinen, ei ole sitä toimivaltaisen viranomaisen näkemyksen mukaan, on hyvin kevyt velvoite eikä rasita mitenkään toimivaltaista viranomaista.

- 60 Syynä tämän kysymyksen esittämiseen on se, että tarkastajan raportissa, jota valituslautakunnan mukaan voidaan unionin oikeuden nojalla lukea yhdessä päätöksen kanssa, ei nimenomaisesti käsitellä jokaista YVA-direktiivin liitteessä III olevaa yksittäistä kohtaa ja alakohtaa. Jos unionin oikeuteen sisältyy velvollisuus tehdä näin, valittajan kyseinen valitusperuste olisi hyväksyttävä.

Neljäs kysymys

- 61 Neljäs kysymys kuuluu seuraavasti:

Onko direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että kun sovelletaan periaatetta, jonka mukaan sen määrittämiseksi, onko suunnitelmaa tai hanketta myöhemmin arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten se vaikuttaa kyseiseen alueeseen, selvitysvaiheessa ei ole asianmukaista ottaa huomioon toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on välttää suunnitelman tai hankkeen haitalliset vaikutukset alueeseen tai vähentää niitä, jäsenvaltion toimivaltaisella viranomaisella on oikeus ottaa huomioon suunnitelman tai hankkeen erityispiirteitä, joihin liittyy epäpuhtauksien poistamista, joka voi vähentää eurooppalaiseen alueeseen kohdistuvia haitallisia vaikutuksia, yksinomaan sillä perusteella, että näitä erityispiirteitä ei ole tarkoitettu lieventämistoimenpiteiksi, vaikka niillä onkin tällainen vaikutus, ja että ne olisivat sisältyneet hankkeeseen tai suunnitelmaan vakiona riippumatta siitä, onko niillä jonkinlainen vaikutus kyseiseen eurooppalaiseen alueeseen?

- 62 [- -] Valittajan mukaan tähän kysymykseen on vastattava ”kyllä”. Lieventämistoimenpiteet joko lieventävät vaikutuksia tai eivät. Ratkaisevaa ei voi olla se, onko ne nimenomaisesti suunniteltu tai tarkoitettu lieventämään tiettyä vaikutusta alueeseen. Toimenpiteillä joko suojellaan tai ei, [- -] ja ne ovat joko tehokkaita tai tehottomia. Toimenpiteitä ei siten voida sulkea pois sillä perusteella, että ne eivät ole ainutlaatuisia tai ainutlaatuisesti kehitettyjä, suunniteltuja tai sovellettuja. Kuten huomautuksissa todettiin, asiassa C-323/17, People Over Wind ja Sweetman, kyseessä olleet toimenpiteet olivat lähinnä vakioimuotoisia SUDS-toimenpiteitä, mutta unionin tuomioistuin piti niitä lieventävinä toimenpiteinä.

- 63 Valituslautakunnan mukaan jäsenvaltion toimivaltaisella viranomaisella olisi oltava oikeus ottaa huomioon suunnitelman tai hankkeen erityispiirteitä, joihin liittyy epäpuhtauksien poistamista, joka voi vähentää eurooppalaiseen alueeseen kohdistuvia haitallisia vaikutuksia, sillä perusteella, että näitä erityispiirteitä
- a). ei ole tarkoitettu lieventämistoimenpiteiksi tai niillä ei pyritä millään tavoin välttämään eurooppalaiseen alueeseen kohdistuvia haitallisia vaikutuksia, vaikka niillä voitaisiinkin sanoa olevan muutoin tällainen vaikutus; ja
 - b). olisi sisällytetty suunnitelmaan tai hankkeeseen vakiomuotoisina erityispiirteinä riippumatta sen mahdollisesta läheisyydestä tai vaikutuksesta eurooppalaiseen alueeseen, toisin sanoen ne ovat niin kutsuttuja parhaiden käytäntöjen mukaisia toimenpiteitä, joita sovelletaan sijainnista riippumatta kaikkien tällaisten hankkeiden vakiomuotoisina erityispiirteinä.
- 64 Amicus curiaena esiintyvät esittävät yhteisesti, että kun jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen määrittää, onko suunnitelmaa tai hanketta arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten se vaikuttaa kyseiseen alueeseen, tällaisia erityispiirteitä ei pidä ottaa huomioon. Sitä, mikä on tai ei ole ”toimenpide, jolla pyritään välttämään mainitun hankkeen haitalliset vaikutukset – – alueeseen tai vähentämään niitä” (sellaisena kuin se on määritelty asiassa C-323/17, *People Over Wind ja Sweetman*), on tutkittava objektiivisesti eikä subjektiivisen aikomuksen perusteella, eikä se ole riippuvainen siitä, onko toimenpide suunniteltu nimenomaisesti asianomaista suunnitelmaa tai hanketta varten; [– –] myös ”parhaiden käytäntöjen” mukaiset tai ”vakiomuotoiset” toimenpiteet, joilla tästä huolimatta vältetään suunnitelman tai hankkeen vaikutukset eurooppalaiseen alueeseen tai vähennetään niitä, ovat toimenpiteitä [– –], joita ei voida ottaa huomioon asianmukaisen arvioinnin tarpeellisuutta koskevan selvityksen vaiheessa. Unionin tuomioistuin on johdonmukaisesti omaksunut varovaisen lähestymistavan siihen kysymykseen, onko suunnitelmalla tai hankkeella todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia, joten tässä vaiheessa tehtävän selvityksen osalta on noudatettava varovaisuutta. Samanlaista varovaisuutta ja objektiivisuutta olisi sovellettava samassa vaiheessa kysymykseen siitä, mitä ”lieventämistoimenpiteet” ovat.
- 65 Ehdotan, että tähän kysymykseen vastataan myöntävästi. Sitä koskeva vaatimus, onko toimenpiteet ”tarkoitettu” lieventämiseen vai ei, on toivottoman subjektiivinen. Ympäristön suojelua on edistettävä objektiivilla kriteereillä, ja ainoa objektiivinen kriteeri tässä yhteydessä on se, onko toimenpiteillä lieventävä vaikutus, eikä se, onko niillä tällainen tarkoitus vai ei. Tämän kysymyksen kannalta ei ole merkitystä myöskään sillä, ovatko toimenpiteet vakiomuotoisia vai eivät. Edellä esitettyä lähestymistapaa vahvistaa ennalta varautumisen periaate.
- 66 Syynä tämän kysymyksen esittämiseen on se, että toimivaltainen viranomainen ei nyt tarkasteltavassa tapauksessa pitänyt SUDS-järjestelmää lieventävänä toimenpiteenä, koska sitä ei ollut tarkoitettu sellaiseksi ja se oli tällaisten asuinrakentamishankkeiden vakiomuotoinen erityispiirre. Jos toimenpide on

lieventämistoimenpide näistä tekijöistä huolimatta, olisi hyväksyttävä valittajan väite, jonka mukaan asianmukaisen arvioinnin tarpeellisuutta koskevan selvityksen vaiheessa otettiin kielletysti huomioon lieventämistoimenpiteitä.

Viides kysymys

67 Viides kysymys kuuluu seuraavasti:

Onko direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että jos asiantuntijaelinten esittämistä kysymyksistä tai ilmaisemista huolenaiheista huolimatta jäsenvaltion toimivaltainen viranomais on vakuuttunut selvitysvaiheessa siitä, ettei asianmukaista arviointia tarvita, viranomaisen on esitettävä täsmälliset ja yksityiskohtaiset perustelut, joilla voidaan hälventää kaikki perustellut tieteelliset epäilyt töiden vaikutuksista kyseiseen eurooppalaiseen alueeseen ja joilla nimenomaisesti ja tapauskohtaisesti hälvennetään jokainen tältä osin yleisön osallistumismenettelyn kuluessa esille tuotu huolenaihe?

68 Valittajan näkemyksen mukaan tähän kysymykseen olisi vastattava myöntävästi [––].

69 Valituslautakunta puolestaan katsoo, että toimivaltaisen viranomaisen voidaan edellyttää esittävän erityiset perustelut, joilla hälvennetään kaikki perustellut tieteelliset epäilyt suunniteltujen töiden vaikutuksista kyseiseen eurooppalaiseen alueeseen ja joilla hälvennetään tältä osin yleisön osallistumismenettelyn kuluessa esitetyt perustellut epäilyt asianmukaisen arvioinnin tarpeellisuuden selvitysvaiheessa. Asianmukainen tapa, jolla tällaiset epäilykset hälvennetään, riippuu kuitenkin kaikista olosuhteista, kuten esitettävän huomautuksen luonteesta, huomautuksessa esitetyn tieteellisen epävarmuuden asteesta sekä sidosryhmän luonteesta ja tieteellisestä asiantuntemuksesta. Huomautuksiin voidaan vastata aihepiirikohtaisesti, eikä jokaista huomautusta tarvitse luetella eikä siihen tarvitse vastata erikseen.

70 Amicus curiaena esiintyvät esittävät yhteisesti, että toimivaltaisen viranomaisen on esitettävä täsmälliset ja lopulliset toteamukset ja päätelmät, joilla voidaan hälventää kaikki perustellut tieteelliset epäilyt kaavailtujen töiden vaikutuksista kyseiseen eurooppalaiseen alueeseen ja myös hälventää tältä osin yleisön osallistumismenettelyn kuluessa esitetyt perustellut epäilyt asianmukaisen arvioinnin tarpeellisuuden selvitysvaiheessa. Täsmällisissä ja lopullisissa toteamuksissa on yksilöitävä ja kuvattava selkeästi

- a). päätöksen kannalta merkityksellinen alan paras tieteellinen tietämys;
- b). hankkeen, joka voi itsessään tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa vaikuttaa eurooppalaisen alueen suojelutavoitteisiin, kaikkien näkökohtien tarkastelu ja analysointi; ja

- c). kaiken merkityksellisen tiedon, yleisön osallistumismenettelyn kuluessa kerätyt tiedot mukaan luettuina, arvioinnin perusteella parhaan tieteellisen tietämyksen valossa esitettävät toteamukset ja tehtävät päätelmät.
- 71 Perusteluvollisuus ympäristöä koskevassa päätöksenteossa pohjautuu paitsi hyvään hallintoon myös Århusin yleissopimuksen 6 artiklan 9 kappaleeseen sisältyvään Irlantia koskevaan [sitovaan] velvoitteeseen.
- 72 Ehdotan, että tähän kysymykseen vastataan myöntävästi. Tällainen sääntö, siltä osin kuin sitä sovelletaan selvitysvaiheeseen, takaisi johdonmukaisuuden sen unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa, joka koskee vaatimusta hälventää tieteelliset epäilyt ja käyttää parasta käytettävissä olevaa tieteellistä tietämystä asianmukaisen arvioinnin yhteydessä yleisesti. Lisäksi vaatimuksella käsitellä erikseen (etenkin [– –] kuulemismenettelyn bona fide -osallistujien, kuten ensimmäiseksi mainitun amicus curiaena esiintyvän) esittämiä mahdollisia epäilyjä varmistetaan avoimuus tieteellisten epäilyjen hälventämisen suhteen ja edistetään hyvää hallintoa, kun toimivaltaisen viranomaisen edellytetään nimenomaisesti ottavan tällaiset mahdollista vaikutusta eurooppalaisiin alueisiin koskevat seikat huomioon ja tarkastelevan niitä. Kuten käsiteltävä asia osoittaa, jos ainoastaan kahdessa huomautuksessa tuotiin todellakin esille kysymyksiä, joita oli käsiteltävä (toisen esitti taho, jota oli kuultava lakisääteisesti, ja toisen paikallisviranomaisen), kyse on seikoista, jotka esille tuoneilla tahoilla on painoarvoa, eikä toimivaltaisen viranomaisen olisi ollut mitenkään vaivalloista käsitellä niitä nimenomaisesti; tekemällä näin olisi varmistettu, että luontodirektiiviä noudatettiin ja että myös yleisön oli mahdollista havaita se, jolloin varmistetaan avoimuus eurooppalaisiin alueisiin kohdistuviin vaikutuksiin liittyvien tieteellisten epäilyjen hälventämisessä.
- 73 Syynä tämän kysymyksen esittämiseen on se, ettei toimivaltainen viranomaisen käsitellyt nimenomaisesti neuvoston ja An Taiscen huomautuksissa esille tuotuja huolenaiheita. Jos se oli velvollinen tekemään näin, valittajan kyseinen valitusperuste olisi hyväksyttävä.

Kuudes kysymys

- 74 Kuudes kysymys kuuluu seuraavasti:

Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan ”kyllä”, seuraako luontodirektiivin (direktiivin 92/43) 6 artiklan 3 kohdasta ja/tai kyseisestä direktiivistä luettuna oikeusvarmuuden periaatteen ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklan mukaisen hyvän hallinnon periaatteen valossa, että jos toimivaltainen viranomaisen päättää, ettei rakennuslupahakemus kuulu asianmukaista arviointia koskevan menettelyn piiriin, päätökseen olisi sisällyttävä nimenomainen, erillinen ja/tai täsmällinen toteamus siitä, missä asiakirjoissa toimivaltaisen viranomaisen perustelut tarkasti ottaen esitetään?

- 75 Valittajan näkemyksen mukaan tähän kysymykseen olisi vastattava myöntävästi [– –].
- 76 Valituslautakunnan kanta on, ettei kansallisessa eikä unionin oikeudessa edellytetä sen nimenomaista toteamista, missä asiakirjoissa toimivaltaisen viranomaisen perustelut tarkasti ottaen esitetään, edellyttäen että asianmukaisen arvioinnin tarpeellisuutta koskevan selvityksen lopputuloksen perustelut voidaan helposti varmistaa koko asiakirja-aineistosta.
- 77 Amicus curiaena esiintyvät esittävät yhteisesti, että jos toimivaltainen viranomainen päättää, ettei rakennuslupahakemus kuulu asianmukaista arviointia koskevan menettelyn piiriin, sen olisi todettava erikseen ja nimenomaisesti, missä asiakirjoissa (ja missä näiden asiakirjojen täsmällisissä kohdissa) tarkasti ottaen esitetään toimivaltaisen viranomaisen perustelut, edellyttäen aina, että menettelyyn osallistuva keskiertoyleisö, jolla ei ole erityisasiantuntemusta oikeuden tai ympäristövaikutusten arvioinnin alalla, voi selkeästi tunnistaa perustelut ja viittaukset muiden asiakirjojen kohtiin, joissa perustelut esitetään. Perustelujen on oltava riittävät, jotta yleisön ja kansallisen tuomioistuimen on mahdollista valvoa päätöksen laillisuutta ilman toimivaltaisen viranomaisen lisäselvityksiä.
- 78 Ehdotan, että tähän kysymykseen vastataan myöntävästi, vastaavista syistä kuin ne, jotka pätevät toiseen kysymykseen, kun kyse on tarpeesta mainita nimenomaisesti, erikseen ja täsmällisesti asiakirjat, joihin sisältyvät ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä tehtävän päätöksen perustelut.
- 79 Syynä tämän kysymyksen esittämiseen on se, ettei valituslautakunnan päätöksessä todettu nimenomaisesti, missä asiakirjoissa esitetään asianmukaisen arvioinnin tarpeellisuutta koskevaan selvitykseen liittyvät perustelut. Jos valituslautakunta oli velvollinen tekemään näin, valittajan kyseinen valitusperuste olisi hyväksyttävä.

Määräys

- 80 [– –]
- a). [– –] Asian käsittelyä lykätään, kunnes unionin tuomioistuin on antanut ratkaisunsa.
- b). Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään SEUT 267 artiklan nojalla seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- i). **Seuraako unionin oikeuden ensisijaisuuden ja/tai vilpittömän yhteistyön yleisestä periaatteesta joko yleisesti tai erityisesti ympäristölainsäädännön yhteydessä, että jos osapuoli riitauttaa hallintotoimen pätevyyden viittaamalla nimenomaisesti tai implisiittisesti unionin oikeuden tiettyyn välineeseen muttei täsmennä, mitä kyseisen välineen säännöksiä on rikottu tai mihin tulkintaan täsmälleen viitataan, kansallisen tuomioistuimen, jossa**

asia on vireillä, on tutkittava valitus tai se voi tutkia valituksen huolimatta siitä, että kansallisissa menettelysäännöissä edellytetään kyseisten nimenomaisten rikkomusten esittämistä osapuolen kirjallisissa huomautuksissa?

- ii). Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan ”kyllä”, seuraako YVA-direktiivin (direktiivin 2011/92) 4 artiklan 2, 3, 4 ja/tai 5 kohdasta ja/tai liitteestä III ja/tai kyseisestä direktiivistä luettuna oikeusvarmuuden periaatteen ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklan mukaisen hyvän hallinnon periaatteen valossa, että jos toimivaltainen viranomainen päättää, ettei rakennuslupahakemus kuulu ympäristövaikutusten arviointimenettelyn piiriin, päätökseen olisi sisällyttävä nimenomainen, erillinen ja/tai täsmällinen toteamus siitä, missä asiakirjoissa toimivaltaisen viranomaisen perustelut tarkasti ottaen esitetään?
- iii). Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan ”kyllä”, seuraako YVA-direktiivin (direktiivin 2011/92) 4 artiklan 2, 3, 4 ja/tai 5 kohdasta ja/tai liitteestä III ja/tai kyseisestä direktiivistä luettuna oikeusvarmuuden periaatteen ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklan mukaisen hyvän hallinnon periaatteen valossa, että jos toimivaltainen viranomainen päättää, ettei rakennuslupahakemus kuulu ympäristövaikutusten arviointimenettelyn piiriin, toimivaltainen viranomainen on velvollinen esittämään nimenomaisesti YVA-direktiivin liitteessä III olevien kaikkien kohtien ja alakohtien tarkastelun siltä osin kuin nämä kohdat ja alakohtat ovat mahdollisesti merkityksellisiä hankkeen kannalta?
- iv). Onko direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että kun sovelletaan periaatetta, jonka mukaan sen määrittämiseksi, onko suunnitelmaa tai hanketta myöhemmin arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten se vaikuttaa kyseiseen alueeseen, selvitysvaiheessa ei ole asianmukaista ottaa huomioon toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on välttää suunnitelman tai hankkeen haitalliset vaikutukset alueeseen tai vähentää niitä, jäsenvaltion toimivaltaisella viranomaisella on oikeus ottaa huomioon suunnitelman tai hankkeen erityispiirteitä, joihin liittyy epäpuhtauksien poistamista, joka voi vähentää eurooppalaiseen alueeseen kohdistuvia haitallisia vaikutuksia, yksinomaan sillä perusteella, että näitä erityispiirteitä ei ole tarkoitettu lieventämistoimenpiteiksi, vaikka niillä onkin tällainen vaikutus, ja että ne olisivat sisältyneet hankkeeseen tai suunnitelmaan vakiona riippumatta siitä, onko niillä jonkinlainen vaikutus kyseiseen eurooppalaiseen alueeseen?

- v). Onko direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että jos asiantuntijaelinten esittämistä kysymyksistä tai ilmaisemista huolenaiheista huolimatta jäsenvaltion toimivaltainen viranomais on vakuuttunut selvitysvaiheessa siitä, ettei asianmukaista arviointia tarvita, viranomaisen on esitettävä täsmälliset ja yksityiskohtaiset perustelut, joilla voidaan hälventää kaikki perustellut tieteelliset epäilyt töiden vaikutuksista kyseiseen eurooppalaiseen alueeseen ja joilla nimenomaisesti ja tapauskohtaisesti hälvennetään jokainen tältä osin yleisön osallistumismenettelyn kuluessa esille tuotu huolenaihe?
- vi). Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan ”kyllä”, seuraako luontodirektiivin (direktiivin 92/43) 6 artiklan 3 kohdasta ja/tai kyseisestä direktiivistä luettuna oikeusvarmuuden periaatteen ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklan mukaisen hyvän hallinnon periaatteen valossa, että jos toimivaltainen viranomais päättää, ettei rakennuslupahakemus kuulu asianmukaista arviointia koskevan menettelyn piiriin, päätökseen olisi sisällyttävä nimenomainen, erillinen ja/tai täsmällinen toteamus siitä, missä asiakirjoissa toimivaltaisen viranomaisen perustelut tarkasti ottaen esitetään?

LISÄYS - ASIAA KOSKEVAT OIKEUSSÄÄNNÖT

Unionin oikeus

[--]

Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö

[--]

xiv) [--]

[--]

xxviii) [--]

[--]

Kansainvälinen oikeus

i) [--]

ii). [--]

Kansallinen oikeus

- i). Vuonna 2000 annettu kaavoitus- ja maankäyttölaki (Planning and Development Act 2000), erityisesti:
 - a). 50, 50A ja 50B § – näihin sisältyvät säännökset, jotka koskevat uudelleen tutkimista ja joilla pannaan täytäntöön YVA-direktiivin 11 artikla;
 - b). X ja XAB osa – näihin sisältyvät YVA-direktiivissä ja luontodirektiivissä edellytettäviä arviointeja koskevat täytäntöönpanosäännökset.

[–]

- ii). Kaavoittamisesta ja kehittämisestä vuonna 2001 annettu asetus (Planning and Development Regulations 2001; S.I. nro 600, 2001), sellaisena kuin se on muutettuna, jolla pannaan myös täytäntöön YVA-direktiivi ja luontodirektiivi.
<http://www.irishstatutebook.ie/eli/2001/si/600/made/en/print?q=Planning+and+Development+Regulations+&years=2001&search+type=si>
- iii). [–]
- iv). [–]